

O JANIE PAWLE II - PODSUMOWANIE - cz.5 (GB nr 48)

Pytanie 8

8. Z jakimi odłamami chrześcijaństwa starał się prowadzić dialog Jan Paweł II w celu przywrócenia widzialnej jedności Kościoła?

Dla ułatwienia – wspomina o nich soborowy „Dekret o ekumenizmie”.

Odpowiedź:

Ojciec Święty Jan Paweł II starał się prowadzić dialog z Kościołem prawosławnym oraz z Kościołami i wspólnotami kościelnymi protestanckimi, które odłączyły się od rzymskiej Stolicy Apostolskiej.

W 1054 roku nastąpiła tzw. wielka schizma wschodnia, która przypieczętowała rozerwanie wspólnoty między wschodnimi patriarchatami a Stolicą Rzymską.

Papież Paweł VI dnia 7.11.1965 r. zniósł ekskomunikę z 1054 r., jaką za św. Leona IX obłożony został patriarcha Konstantynopola. Krok ten spotkał się z analogicznym posunięciem Atenagorasa. Tym samym nastąpiło zbliżenie Kościołów: katolickiego i prawosławnego.

SCHIZMA WSCHODNIA

Rozłam między wschodnią a zachodnią częścią chrześcijaństwa, który doprowadził do odłączenia się Kościoła prawosławnego i trwa do dziś; doszła do skutku w wyniku pogłębiających się (na tle rozbieżności kulturowych, politycznych i językowych) różnic między Kościołem państwa bizantyjskiego, pozostającym pod ścisłą kontrolą cesarzy bizantyjskich, a Kościołem na ziemiach zachodnich Europy, utrzymującym jedność ze Stolicą Apostolską w Rzymie, działającym w ramach organizmów państwowych niezależnych od Bizancjum. Patriarchowie konstantynopolitańscy, którzy od schyłku VI w. przyjęli tytuł „patriarchów ekumenicznych”, mieli pretensje do stanowiska równorzędnego papieżom.

• Różnice teologiczne i prawnokanoniczne są nieznaczne.

Obejmują:

– Zagadnienie pochodzenia Ducha Świętego (tzw. spór o „Filioque”)

– Kwestię rodzaju chleba używanego przy Eucharystii (opłatek czy chleb kwaszony)

– Dyscyplinę kościelną dotyczącą celibatu duchownych

• Podstawowym problemem pozostaje cały czas rozumienie prymatu biskupa Rzymu i brak gotowości chrześcijan prawosławnych do uznania tegoż.

SCHIZMA ZACHODNIA

to rozłam w Kościele Katolickim powstały w wyniku niezgodnego wyboru papieża. Trwała od 1378 do 1417 roku. W tym czasie do tytułu głowy Kościoła katolickiego pretensje rościło sobie dwóch, a nawet trzech papieży jednocześnie (prawowitym był zawsze tylko jeden z nich, pozostali uzurpujący sobie ten tytuł, to tzw. antypapieże). Wielka schizma zachodnia została przezwyłączona na soborze powszechnym w Konstancji (1414-1418 r.) poprzez zgodny wybór papieża Marcina V.

PROTESTANTYZM

jest określeniem chrześcijańskich Kościołów i Wspólnot kościelnych powstałych bezpośrednio lub pośrednio w wyniku reformacji. Kształtowały się one w opozycji do doktryny religijnej, kultu i organizacji Kościoła katolickiego pod hasłem powrotu do zasady samego Pisma świętego, samej wiary i samej łaski (sola Scriptura, sola fides, sola gratia). Nazwa „protestantyzm” historycznie wywodzi się od protestu zgłoszonego na sejmie w Spirze 19 kwietnia 1529 r. przez zwolenników luteranizmu przeciwko uchwale katolików, zabraniającej dalszego szerzenia się ruchu reformatorskiego.

Obecnie protestantyzm obejmuje bardzo znaczną liczbę zróżnicowanych między sobą Kościołów i Wspólnot kościelnych. Najbardziej znane z nich to: Kościół Ewangelicko-

Augsburski (luterński), Kościół Ewangelicko-Reformowany (kalwiński), Wspólnota Anglikańska, Kościół Zielonoświątkowy, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Religijne Towarzystwo Przyjaciół (kwakrzy).

• Wyznawców protestanckich łączy:

- uznawanie Biblii (Pisma Św.) za jedyne źródło Objawienia; negują oni rolę Tradycji, odrzucają także istotną część dogmatów katolickich (w sensie ścisłym jest to więc herezja);
- przyjmowanie z sakramentów katolickich tylko chrztu świętego. Co prawda protestanci uznają także „Komunię świętą” czy „Wieczerzę Pańską” (odpowiednik Eucharystii), ale rozumieją ją istotnie inaczej niż Kościół katolicki, w szczególności zaprzeczają realnej obecności Chrystusa w Eucharystii;
- nieuznawanie spowiedzi indywidualnej z rozgrzeszeniem i roli kapłana jako spowiednika;
- odrzucenie kultu Maryi, kultu świętych, relikwii, odpustów, roli codziennej Mszy świętej,
- zmniejszenie znaczenia duchownych,
- nieuznawanie potrzeby istnienia zakonów i celibatu.

Powstała w 1948 r. Światowa Rada Kościołów zmierza do nawiązania ścisłej współpracy wszystkich wyznań chrześcijańskich, zwłaszcza protestanckich. Kościół rzymskokatolicki nie jest członkiem tej Rady, ale od 30 lat z nią współpracuje.

opracował Andrzej Witkowski